Vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen soveltamisohje Pohjois-Savon hyvinvointialueella 1.2.2026 alkaen

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta 2.2.2026 § 16

Sisällys

1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISEN LIIKKUMISEN TUEN JÄRJESTÄMINEN 3
2 LIIKKUMISEN TUEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET 4
2.1 Henkilöllinen soveltamisala 4
2.2 Palvelun käyttötarkoitus 4
2.3 Matkustusalue 4
2.4 Matkojen määrä 5
3 LIIKKUMISEN TUEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI 6
3.1 Palvelutarpeen arviointi 6
3.2 Koematka 6
3.3 Työ- ja opiskelumatkat 6
3.4 Oman auton vaikutus kuljetuspalvelumatkoihin 7
3.5 Päätös liikkumisen tuen myöntämisestä 7
4 LIIKKUMISEN TUKI KULJETUSPALVELUNA JÄRJESTETTYNÄ: SISÄLLÖN MÄÄRITYKSIÄ 7
4.1 Yhdensuuntainen matka ja omavastuuosuus 7
4.2 Matkan aikana tapahtuva pysähdysaika 7
4.3 Matkojen yhdistely ja samassa kyydissä matkustavat muut henkilöt 7
4.4 Asiakasta avustavan henkilön mukana olo kuljetuspalvelumatkoilla 8
4.5 Toivetaksi 8
4.6 Matkat vierailupaikkakunnalla 9
4.7 Erillisoikeudet 9
4.7.1 Porrasvetolisä 9
..4.7.2 Avustamislisä (invataksin/paaritaksin käyttöoikeus) Invataksin/paaritaksin käyttöoikeus 10
4.7.3 Vakiotaksin käyttöoikeus 10
4.7.4 Yhdistelykielto 10
4.7.5 Erityiskalustotarve 10
4.7.6 Oikeus olla noudattamatta ennakkotilausaikaa 10

1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISEN LIIKKUMISEN TUEN JÄRJESTÄMINEN

Vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen (28 §, 29 §, 30 §, 31 §) myöntämisen perusteet on laadittu tukemaan viranhaltijoiden päätöksentekoa ja turvaamaan asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Soveltamisohjeiden tarkoitus on antaa yhdenmukainen, yksittäisestä viranhaltijasta riippumaton pohja päätöksenteolle. Sosiaalityöhön kuuluu kuitenkin aina yksilöllinen harkinta voimassa olevan lainsäädännön puitteissa, jota soveltamisohjeet eivät poista. Asiakkaan palveluista ja palvelujen järjestämistavasta päätettäessä lähtökohtana on asiakkaan yksilöllinen palvelutarve. Tämän lisäksi huomioidaan asiakkaiden yhdenvertaisuus.

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat erityispalveluja, joiden tarkoitus on täydentää ensisijaisen lainsäädännön mukaisia yleisiä sosiaalipalveluita. Tarkoituksena on, että myös vammaiset henkilöt saavat palvelut osana yleistä palvelujärjestelmää yhdenvertaisesti muiden kanssa. Vammaispalvelulain mukaiset erityispalvelut turvaavat vammaisen henkilön tarvitseman avun ja tuen tilanteissa, joissa yleiset palvelut eivät ole vammaisen henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Asiakkaan edusta säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 4 ja 5 §:ssä. Asiakkaan edun arvioinnissa ei oteta huomioon palvelusta määrättävää maksua. Lisäksi edellytyksenä on, että vammaispalveluista myönnettävät erityispalvelut ovat henkilölle välttämättömiä itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada 1.1.2025 alkaen tässä soveltamisohjeessa käsiteltävä kohtuullinen tarvitsemansa liikkumisen tuki (VPL 28 §) mikäli hän täyttää vammaispalvelulain soveltamisalan edellytykset (VPL 2 §) sekä palvelukohtaiset palvelun saamisen kriteerit.

Vammaispalvelulain (675/2023) 28 §:n mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käytössä vammaispalvelulain 29 §:ssä mainituista liikkumisen tuen toteuttamistavoista:

1.) kuljetuspalvelu
2.) saattajapalvelu osana kuljetuspalvelua
3.) henkilökohtainen apu
4.) taloudellinen tuki auton hankintaan

Liikkumisen tuki voidaan toteuttaa yhdellä tai useammalla eri toteuttamistavalla.
Liikkumisen tuen toteuttamistapaa, määrää ja alueellista laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön liikkumisen tuen tarve, muut käytettävissä olevat palvelut ja toimintaympäristön esteettömyys.

Saattajapalvelu: Pohjois-Savon hyvinvointialueella saattajapalvelu on kuljetuspalveluun tarvittaessa liittyvä lisäpalvelu, josta tehdään erillinen päätös.

Henkilökohtainen apu: Henkilökohtainen apu liikkumisen tuen järjestämistapana edellyttää, että vammaisella henkilöllä on arvioitu olevan oikeus vammaispalvelulain 9 §:n mukaiseen henkilökohtaiseen apuun ja että henkilökohtaisen avun turvin vammaisen henkilön on

mahdollista liikkua muulla tavoin kuin kuljetuspalvelulla. Järjestettäessä liikkumisen tuki henkilökohtaisen avun turvin, huomioidaan liikkumiseen käytettävä aika henkilökohtaisen avun tuntimäärässä.

Taloudellinen tuki auton hankintaan: Hyvinvointialue voi myöntää auton tai muun kulkuneuvon hankintaan tukea, jos vammaisen henkilön liikkumisen tuen tarve on runsasta. Auton ja muun kulkuneuvon hankintaan tukea haetaan erikseen, koska kyseessä on määrärahasidonnainen palvelu.

Vammaispalvelulain siirtymäajalla vuoden 2027 loppuun saakka sovelletaan vanhaa vammaispalvelulakia (380/1987) vanhan lainsäädännön mukaisiin kuljetuspalvelupäätöksiin. Vammaispalvelulain (380/1987) 8 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut on järjestettävä siten, että vammaisilla henkilöillä on samankaltaiset ja yhdenvertaiset oikeudet liikkua, kuin muillakin yhteiskunnan jäsenillä. Kuljetuspalveluilla turvataan vaikeavammaisille henkilöille kohtuulliset liikkumismahdollisuudet yhdenvertaisesti muiden kansalaisten kanssa.

2 LIIKKUMISEN TUEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

2.1 Henkilöllinen soveltamisala

Vammaispalvelulakia sovelletaan 2 §:ssä tarkoitettuun vammaiseen henkilöön. Vammaispalvelulain mukaisia erityispalveluja järjestetään vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaiset kuljetuspalvelut ovat ensisijaisia suhteessa vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin, mikäli ne ovat asiakkaan edun mukaisia, riittäviä ja asiakkaalle sopivia. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut tulevat kyseeseen silloin, jos ensisijaisilla palveluilla ja tukimuodoilla ei voida poistaa vammasta aiheutunutta tarvetta tai haittaa. Kuljetuksia ei järjestetä vammaispalveluna silloin, jos henkilö saa vammautumisesta matkakustannusten korvauksia vakuutuslainsäädännön perusteella. Vammaispalvelukuljetuksina ei järjestetä myöskään KELA:n korvauksien piiriin kuuluvia terveydenhuollon matkoja tai koulumatkoja. Koulukuljetukset kuuluvat kunnan perusopetuksen järjestämisvastuulle.

2.2 Palvelun käyttötarkoitus

Vammaispalvelulain mukaista liikkumisen tukea on järjestettävä työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan ja muun tavanomaisen elämän matkoihin. Liikkumisen tukea on lisäksi järjestettävä tarvittaessa vammaispalvelulain mukaisen valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin.

2.3 Matkustusalue

Matkustusalue määritellään yksilöllisesti ja kirjataan päätökseen. Muita, kuin työ- ja opiskelumatkoja voidaan myöntää käytettäväksi oman asuinkunnan sisällä, toiminnallisiin lähikuntiin sekä oman elämän kannalta merkittäviin kuntiin, huomioiden kustannusten kohtuullisuus.

Kohtuullisia kustannuksia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, missä muut kuntalaiset käyvät yleisesti esimerkiksi kaupassa, apteekissa tai hoitavat muita jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita.

Toiminnallisella lähikunnalla tarkoitetaan lähintä mahdollista kuntaa, josta vammaisen henkilön arkielämässä tarvitsema palvelu on saatavissa.

Oman elämän kannalta merkittäväksi kunnaksi voidaan katsoa kunta, jossa vammaisella henkilöllä on tarve käydä toistuvasti ja merkittävästä syystä tilanteessa, jossa matkan tarkoitusta ei ole mahdollista toteuttaa asuinkunnassa tai toiminnallisissa lähikunnissa. Arvioitaessa matkojen myöntämistä tällaiseen kuntaan, matkan pituus voi vaikuttaa myönnettävien matkojen määrään, mikä on osa järjestettävän palvelun kohtuullisuuden arviointia.

Myönnettäessä matkoja toiminnalliseen lähikuntaan ja/tai oman elämän kannalta merkittävään kuntaan matkojen määrää arvioidaan asiakkaan esittämän matkojen tarpeen ja tavanomaisena sekä kohtuullisena pidettävän kauemmas suuntautuvien matkojen määrän arvion perusteella**.** Toiminnalliseen ja oman elämän kannalta merkittävään kuntaan suuntautuvat matkat sisältyvät asiakkaalle asuinkunnan alueelle myönnettyjen kuljetuspalvelumatkojen määrään, ei niiden lisäksi. Erityisestä syystä kertaluonteisia muita kuin työ- ja opiskelumatkoja voi tehdä myös muiden kuntien alueelle. Satunnaisesti tapahtuvat yksittäiset lähikuntien ulkopuolelle ulottuvat matkat perustuvat aina yksilölliseen harkintaan ja niistä tehdään erillinen viranhaltijapäätös.

Työ- ja opiskelumatkojen laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön yhdenvertainen oikeus työntekoon ja opiskeluun sekä vammaisen henkilön yksilöllinen liikkumisen tuen tarve.

Vammaispalvelulain siirtymäajalla vuoden 2027 loppuun saakka sovelletaan vanhaa vammaispalvelulakia (380/1987) vanhan lainsäädännön mukaisiin voimassa oleviin kuljetuspalvelupäätöksiin. Siirtymäajalla noudatetaan vanhan lainsäädännön mukaisissa viranhaltijapäätöksissä tehtyjä aluerajauksia.

2.4 Matkojen määrä

Vammaispalvelulain perusteella vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tukea työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan (SHL 27 e §), valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin välttämättä tarvitsemansa määrä. Muun tavanomaisen elämän matkoihin on oikeus saada liikkumisen tukea vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ellei vammainen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja. Mikäli vammaisen henkilön matkojen tarve on 18 matkaa suurempi, on kuljetuspalvelutarpeesta ja matkan tarkoituksesta annettava yksityiskohtainen selvitys.

Asiakkaalla on käytettävissään kuukaudessa neljä (4) yhdensuuntaista niin kutsuttua pikatilausmatkaa. Matkat sisältyvät jo olemassa oleviin, myönnettyihin kuljetusmatkoihin. Pikatilausmatka tarkoittaa sitä, että kun asiakas tilaa auton, hän saa sen heti, kun sopiva auto löytyy ja ennättää paikalle. Auton saapumisessa kestää kuitenkin vähintään matkaan kuluva aika. Kaikkia kuukaudessa käyttöön annettavia pikatilausmatkoja ei tarvitse käyttää. Pikatilausmatkat eivät siirry kuukaudelta toiselle.

3 LIIKKUMISEN TUEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

3.1 Palvelutarpeen arviointi

Liikkumisen tuen tarpeen arviointi perustuu asiakkaan elämäntilanteen, elinympäristön ja hänen vammastaan ja/tai sairaudestaan aiheutuvan liikkumisen vaikeuksien ja muiden toimintarajoitteen kartoittamiseen. Palvelun tarpeen arvioinnissa huomioidaan liikunta- ja muuta toimintakykyä kuvaavat asiantuntijalausunnot sekä asiakkaan liikkumismahdollisuudet hänen omassa asuin- ja toimintaympäristössään. Lausunnot huomioidaan liikkumisen tuen päätöksen ratkaisussa.

Asiakkaan palvelutarpeen arvioimiseksi tehdään tarvittaessa kotikäynti. Arvioitaessa liikkumisen tuen tarvetta selvitetään asiakkaan toimintakykyä ja liikkumista sekä liikkumisessa käytettävien apuvälineiden tarvetta, joukkoliikenneyhteydet, matkat pysäkille, asiakkaalle tärkeiden palvelujen sijainti. Arviointia tehtäessä selvitetään ensisijaisesti esteettömän joukkoliikenteen kuten palveluliikenteen käyttömahdollisuus.

3.2 Koematka

Sen selvittämiseksi, aiheuttaako asiakkaan vamma tai sairaus kohtuuttoman suuria vaikeuksia joukkoliikenteessä, voidaan joissakin tapauksissa tarvittaessa tehdä koematka. Koematkan käyttäminen palvelutarpeen arviointikeinona on tarkoituksenmukaista silloin, kun muulla selvityksellä ei saada riittävän tarkkaa tietoa asiakkaan toimintakyvystä joukkoliikenteessä.

Koematkan aikana fysioterapeutti tai muu soveltuva ammattihenkilö matkustaa asiakkaan kanssa yhdessä joukkoliikennevälineellä. Tarkoituksena on arvioida, minkälaisia vaikeuksia matkan suorittamisessa ilmenee ja ovatko ne niin suuria, että joukkoliikenteen käyttäminen olisi asiakkaalle kohtuuttoman vaikeaa.

3.3 Työ- ja opiskelumatkat

Työ- ja opiskelumatkoihin tarvittavat liikkumisen tuen matkat myönnetään pääsääntöisesti tavanomaiselle työssäkäynti- ja opiskelualueelle. Työmatkoina korvataan asunnon ja työpaikan väliset matkat. Matkoja ei myönnetä työnantajan määräyksestä tapahtuviin työn tekemiseen eikä yritystoimintaan liittyviin matkoihin.

Liikkumisen tukea voidaan myöntää opiskelumatkoihin silloin, kun opiskelu on tutkintoon johtavaa tai voi parantaa asiakkaan työllistymismahdollisuuksia. Tällaista opiskelua on myös vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus. Matkustusoikeus ja asiakasmaksu määräytyy kodin ja oppilaitoksen toimipisteen välimatkan perusteella. Mikäli oppilaitoksella on useampi toimipiste ja opiskelu tapahtuu osan viikkoa muualla kuin pääasiallisessa toimipisteessä, asiakasmaksu peritään kuitenkin pääasiallisen toimipisteen ja kodin välimatkaan perustuen.

Opiskelupäivän aikana tapahtuvat pakolliset opintoihin kuuluvat siirtymät tai muut matkat ovat ensisijaisesti oppilaitoksen järjestämis- ja kustannusvastuulla. Mikäli opiskelija ei voi matkustaa oppilaitoksen järjestämässä kuljetuksessa esimerkiksi apuvälineiden käytön vuoksi tai siirtymä ei ole oppilaitoksen järjestämisvastuuseen kuuluva, koulupäivän aikana tapahtuvaan siirtymään voi opiskelija käyttää opiskelumatkoille myönnettyä kuljetuspalvelua. Siirtymistä ei peritä erillistä asiakasmaksua.

Harrastusluonteiseen opiskeluun ei myönnetä erillisiä matkoja, vaan asiakas voi käyttää hänelle jo myönnettyjä tavanomaiseen elämään kuuluvia asiointi- ja virkistysmatkoja (18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa).

3.4 Oman auton vaikutus kuljetuspalvelumatkoihin

Mikäli henkilö on saanut auton hankkimiseen vammaispalvelujen avustusta tai autoverolain mukaista autoveron palautusta, voidaan harkinnan mukaan rajoittaa kuljetuspalvelumatkojen käyttäminen tilanteisiin, joissa oman auton käyttö on estynyt. Asiakkaan tulee antaa selvitys, jos auton käyttö on estynyt joko kokonaan tai tilapäisesti.

Vammaispalvelulain mukaan, jos hyvinvointialue on myöntänyt taloudellista tukea auton tai muun kulkuneuvon hankintaan, vammaisella henkilöllä on oikeus lisäksi saada muuta liikkumisen tukea vähintään 24 yhdensuuntaista matkaa vuodessa, ellei vammainen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja.

3.5 Päätös liikkumisen tuen myöntämisestä

Kirjallisen päätöksen liikkumisen tuen myöntämisestä tekee vammaispalvelujen viranhaltija. Liikkumisen tuki myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassaolevana, ellei ole erityistä syytä tehdä määräaikaista päätöstä. Päätös tarkistetaan aina, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat ja/tai asiakkaan asiakassuunnitelman päivityksen yhteydessä. Asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa vammaispalveluihin olosuhteissaan tapahtuvissa muutoksista, joilla on vaikutusta liikkumisen tuen tarpeeseen ja myöntämisperusteisiin. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi toimintakyvyn muutokset, pitkäaikaishoitoon siirtyminen, muutto toiselle paikkakunnalle ja liikkumisen apuvälineitä (esim. pyörätuoli) koskevat muutokset.

4 LIIKKUMISEN TUKI KULJETUSPALVELUNA JÄRJESTETTYNÄ: SISÄLLÖN MÄÄRITYKSIÄ

4.1 Yhdensuuntainen matka ja omavastuuosuus

Asiakkaalle myönnettävät matkaoikeudet ovat yhdensuuntaisia matkoja. Yhdensuuntainen matka päättyy eri osoitteeseen kuin mistä se on alkanut. Paluu kotiin tai matkan jatkuminen yhdestä asiointiosoitteesta toiseen on toinen yhdensuuntainen matka. Asiakas maksaa kuljetuspalvelumatkastaan omavastuuosuuden, jonka suuruus määräytyy joukkoliikenteen taksojen mukaan. Omavastuuosuus maksetaan jokaisesta yhdensuuntaisesta matkasta.

4.2 Matkan aikana tapahtuva pysähdysaika

Yhdensuuntaiseen matkaan voi sisältyä yksi matkan aikana tapahtuva pikainen pysähdys, enintään 10 minuutin mittainen, reitin varrella. Pikaisena pysähdyksenä voi olla käynti esimerkiksi pankkiautomaatilla tai kirjeen postitus, joka tapahtuu ennen matkan päätepistettä. Pikainen pysähdys ei voi olla matkan lähtö- tai päätepisteessä.

4.3 Matkojen yhdistely ja samassa kyydissä matkustavat muut henkilöt

Kuljetuspalvelumatkoja voidaan yhdistellä toteutettavaksi samalla kulkuvälineellä, jollei siitä aiheudu matkustusajan kohtuutonta pitenemistä tai muuta kohtuutonta haittaa vammaiselle henkilölle.

Mikäli samassa kuljetuksessa matkustaa useita kuljetuspalveluasiakkaita, jokaisen matka on tilattava Taksi Helsingin kyydinvälityskeskuksen kautta.

Kaikilta asiakkailta laskutetaan matkan omavastuuosuus ja he käyttävät yhden heille myönnetyistä kuljetuspalvelumatkoista.

Mikäli samassa kuljetuksessa matkustaa asiakkaan ja häntä avustavan henkilön tai saattajan lisäksi muita asiakkaan matkaseurueeseen kuuluvia henkilöitä, joilla ei ole kuljetuspalvelupäätöstä, matkan kustannukset jaetaan tasan kaikkien asiakkaan matkaseurueessa olevien kesken sukulaisuussuhteesta riippumatta. Mukana matkustavat muut henkilöt maksavat osuutensa kyydinhinnasta taksinkuljettajalle. Alaikäiset lapset maksavat joukkoliikenteen ikänsä mukaisen kertalipun hinnan. Lisämatkustajien tulee nousta kyytiin samasta osoitteesta ja matkustaa samaan kohteeseen kuin itse kuljetuspalveluasiakas, eikä lisämatkustajien määrä saa vaikuttaa auton kokoon tai varustevaatimuksiin.

4.4 Asiakasta avustavan henkilön mukana olo kuljetuspalvelumatkoilla

Vammaispalvelulain mukaisilla kuljetuspalvelumatkoilla voi asiakkaan mukana matkustaa maksutta yksi asiakasta avustava henkilö, esimerkiksi huoltaja, omainen tai muu läheinen henkilö, omaishoitaja tai henkilökohtainen avustaja tai asiakkaan täysi-ikäinen lapsi. Avustava henkilö auttaa asiakasta perillä matkakohteessa.

Liikkumisen tuen päätös on henkilökohtainen ja tarkoitettu vain liikkumisen tukea saavan vammaisen henkilön matkatarpeita varten. Liikkumisen tukea ei voi käyttää tilanteissa, joissa matkustamisen tarve johtuu tosiasiallisesti avustavan henkilön matkatarpeista.

Avustavan henkilön on kyettävä tosiasiallisesti avustamaan asiakasta. Jos asiakkaalla on kuljetuspalvelumatkalla maksutta mukana häntä avustava henkilö, ei taksinkuljettaja nouda asiakasta sisältä lähtöpaikasta tai saata sisälle kohteessa, vaan nämä tehtävät kuuluvat avustavalle henkilölle.

Asiakkaan mukana maksutta matkustavasta asiakasta avustavasta henkilöstä ei kirjata erillistä mainintaa asiakkaan kuljetuspalvelupäätökseen, koska tämä mahdollisuus on kaikilla Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkailla ilman erityistä tarveharkintaa. Kyseessä ei ole vammaispalvelulain tarkoittama saattajapalvelu. Pohjois-Savon hyvinvointialueella saattajapalvelu on kuljetuspalveluun liittyvä lisäpalvelu, josta tehdään erillinen päätös.

Pääsääntöisesti asiakkaan mukana maksutta matkustava asiakasta avustava henkilö ei voi itse olla liikkumisen tuen asiakas. Mikäli tästä käytännöstä on perusteltua poiketa jonkun asiakkaan kohdalla, asia ja avustavan henkilön nimi kirjataan hänelle tehtyyn liikkumisen tuen päätökseen erityisjärjestelynä.

Asiakkaan mukana maksutta matkustavan asiakasta avustavan henkilön on tultava kuljetuspalvelukyytiin ja jäätävä kyydistä yhdessä asiakkaan kanssa. Avustava henkilö ei voi yksin matkustaa kuljetuspalvelukyydissä eikä hänen noutamisekseen tai kyydistä jättämiseksi poiketa asiakkaan matkustusreitiltä.

4.5 Toivetaksi

Toivetaksia voi käyttää, kun asiakas matkustaa yksin ilta- ja yöaikaan klo 21-06

Toivetaksi tarkoittaa sitä, että asiakas sopii kyydistä toivomansa taksinkuljettajan kanssa etukäteen ja tilaa matkan sen jälkeen kyseiselle autolle kyydinvälityskeskuksesta. Asiakkaan

tulee varmistaa kuljettajalta etukäteen, että hän voi ottaa kyydin asiakkaan toivomana ajankohtana. Tilausta varten kuljettajalta tulee lisäksi kysyä kyseisen auton numero, jonka asiakas ilmoittaa kyydinvälityskeskukseen tilauksen yhteydessä. Kyydinvälityskeskus välittää tilauksen toivotulle taksille.

Toivetaksia voi käyttää myös ympäri vuorokauden, jos kyydissä on vähintään kaksi kuljetuspalveluasiakasta ja matkat ovat samansuuntaiset. Asiakkaiden tulee kuitenkin tilata oma matkansa kyydinvälityskeskuksesta.

4.6 Matkat vierailupaikkakunnalla

Matkoilla vierailupaikkakunnalle tarkoitetaan matkoja, joissa asiakas on omalla kyydillä tai julkisella joukkoliikenteellä mennyt toiselle paikkakunnalle asiointi- tai virkistystarkoituksessa. Vierailupaikkakunnalla tarvittavista matkoista tulee sopia ennakkoon sosiaalityöntekijän/sosiaaliohjaajan kanssa ja niistä tehdään erillinen päätös.

Matkat sisältyvät asiakkaalle jo myönnettyihin matkoihin.

Matkat vierailupaikkakunnalla korvataan omavastuun ylittävältä osalta jälkikäteen kuitteja vastaan asiakkaan ilmoittamalle pankkitilille. Omavastuuosuus on asiakasmaksuhinnaston omavastuutaulukon kilometritaksan mukainen. Korvattavaksi tulee ainoastaan kuljetuspalveluasiakkaan ja hänen mukanaan maksutta matkustavan avustavan henkilön osuus. Kuitit toimitetaan päätöksen tehneelle sosiaalityöntekijälle/sosiaaliohjaajalle ja niihin on liitettävä osoitteet, joiden välillä ajo on tapahtunut. Vierailupaikkakunnalla toteutuvat matkat eivät saa ylittää kuntarajoja. Matkan alku- ja päätepiste on oltava vierailupaikkakunnan sisällä. Asiakkaan on huolehdittava siitä, ettei kuukausittainen matkojen määrä ylity. Mikäli matkojen määrä ylittyy, korvausta ei makseta.

4.7 Erillisoikeudet

Kuljetuspalvelun toteuttamiseksi on mahdollista myöntää erillisoikeuksia, mikäli ne ovat asiakkaan sairaudesta tai vammasta johtuvista syistä välttämättömiä kuljetuspalvelun käytön mahdollistamiseksi.

Jokaisen erillisoikeuden tarve arvioidaan erikseen ja myönnetty erillisoikeus kirjataan asiakkaan kuljetuspalvelupäätökselle.

Vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus liikkumisen tukeen, mutta ei sen tiettyyn toteuttamistapaan. Viranhaltijan tulee varmistaa liikkumisen tukea järjestettäessä, että vammaisen henkilön yksilölliset tarpeet liikkumiseen toteutuvat ja valitut toteuttamistavat soveltuvat asiakkaalle.

Mikään yksittäinen erillisoikeus ei automaattisesti oikeuta muihin erillisoikeuksiin. Esimerkiksi vakiotaksioikeus ei sisällä oikeutta yhdistelystä vapaisiin kyyteihin.

Erillisoikeuksista huolimatta kaikki kuljetuspalvelumatkat tilataan Taksi Helsingin kyydinvälityskeskuksen kautta.

4.7.1 Porrasvetolisä

Osana asiakkaan kuljetuspalveluja voidaan myöntää/ korvata porrasvetolisä, mikäli asiakkaalle on myönnetty invataksin / paaritaksin käyttöoikeus.

Porrasveto tarkoittaa asiakkaan kuljettamista pyörätuolilla rappusissa joko käsivoimin tai erityisen CE-merkityn porraskiipijän avulla rakennuksen sisällä olevissa portaissa tai luhtikäytävällä varustetun kerrostalon ulkopuolella olevissa portaissa. Kuljettaja suorittaa porrasvedon, mikäli arvioi toimenpiteen turvalliseksi. Porrasvedon käyttäminen on mahdollista asiakkaan omassa kotiosoitteessa tai vierailuilla jonkun toisen kotona. Julkisilta tiloilta odotetaan esteettömyyttä, jolloin porrasveto ei niissä lähtökohtaisesti ole tarpeellinen.

4.7.2 Avustamislisä (invataksin/paaritaksin käyttöoikeus) Invataksin/paaritaksin käyttöoikeus

Kuljetuspalvelumatkaan kuuluu kuljettajalta saatava apu siirtyessä noutokohteesta autoon ja kuljetuksen päätepisteessä autosta sisätilaan. Mikäli asiakkaan toimintakyky lisäksi edellyttää, että hänen on siirryttävä autoon ja siitä pois nostolaitteella tai matkustettava kuljetuksen aikana pyörätuolissaan tai paarilla ja siten kuljettaminen vaatii esteettömän auton eli inva- tai paaritaksin käyttöä, myönnetään asiakkaalle erityisjärjestelynä oikeus avustamislisään. Avustamislisä voidaan myöntää invataksi/paaritaksikuljetuksiin, kun asiakas ei pääse esim. henkilöauton, tila-auton tai monitoimiauton kyytiin tai ei pysty matkustamaan niissä.

4.7.3 Vakiotaksin käyttöoikeus

Yksilölliseen harkintaan perustuen kuljetuspalvelujen järjestämistapaan voidaan tarvittaessa tehdä poikkeus vakiotaksin käyttöoikeuden suhteen. Oikeus vakiotaksin käyttöön voidaan myöntää ainoastaan sellaisesta vammasta tai sairaudesta aiheutuvasta syystä, joka edellyttää matkustamista aina saman sopimusautonkuljettajan kyydissä. Asiakas voi tilata kuljetuksen suoraan autoilijalta, mutta autoilijan tulee ilmoittaa kyyti Taksi Helsingin välityskeskukselle. Tilauksessa tulee noudattaa samaa ennakkotilausaikaa kuin muidenkin matkojen kohdalla. Vakiotakin käyttöoikeudesta huolimatta asiakkaan matkoja voidaan yhdistellä.

4.7.4 Yhdistelykielto

Samaan kyytiin ei yhdistellä muita matkustajia, mikäli asiakkaan kuljetuspalvelun käyttäminen estyisi vammasta tai sairaudesta aiheutuvasta syystä.

4.7.5 Erityiskalustotarve

Erityiskaluston käyttötarve voi olla henkilöauton, tuoksuttoman auton tai invataksissa erityisvahvan nostolaitteen tarve.

Erityiskalustotarpeen vuoksi ei asiakkaalle automaattisesti myönnetä vakiotaksioikeutta, vaan Taksi Helsingin välityskeskus etsii asiakkaalle päätöksessä määritetyn soveltuvan auton**.**

4.7.6 Oikeus olla noudattamatta ennakkotilausaikaa

Asiakkaalla ei ole 1,5 h tunnin järjestelyvaraa, vaan kyyti pyritään järjestämään välittömästi vammasta tai sairaudesta johtuvasta syystä. Palvelun käyttömukavuus ei ole peruste ennakkotilausajan noudattamatta jättämiselle.